T088 TKL 6 (08) Luận Di Lặc Bồ Tát Sở Vấn Kinh Q8

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 8
LUAÄN KINH DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN QUYEÅN 8 Thaønh töïu söï kheùo bieát phöông tieän. Hoûi: Vì nghóa gì sau khi noùi veà Voâ löôïng, tieáp theo môùi noùi veà thaønh töïu söï kheùo bieát phöông tieän? Ñaùp: Vì muoán chæ roõ caùch duøng naêng löïc phöông tieän thaâu nhieáp maø tu taäp boán haïnh Voâ löôïng tuøy thuaän taâm mình maø caûm nhaän quaû baùo, nhö noùi tuøy thuaän boán Ñaïi. Ñaây laø chöùng minh veà nghóa gì? Noùi goïn, Boà-taùt coù hai loaïi phöông tieän kheùo leùo laøm lôïi ích maø heát thaûy ngoaïi ñaïo ñeàu khoâng coù. Ñoù laø phöông tieän kheùo leùo Ñeä nhaát nghóa ñeá. Hoï tu haønh Voâ löôïng maø bò taâm aùi thaám nhuaàn cho neân caûm ñöôïc quaû ôû coõi Saéc. Nhöõng ngöôøi Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät, vì taâm nieäm choïn laáy Nieát-baøn, chaáp cho laø thieän caên cuoái cuøng, maø töø boû vieäc laøm lôïi ích cho taát caû chuùng sinh, töø boû Theá ñeá maø taïo ra caùc nghieäp, hoï luoân chuù taâm vì lôïi ích cuûa mình, khoâng coù theå tu taäp nhö thaät veà boán Voâ löôïng, khoâng coù khaû naêng ñoaïn tuyeät hoaøn toaøn moïi phieàn naõo, hoï chæ coù theå khuaát phuïc taát caû phieàn naõo. Coøn caùc Ñaïi Boà-taùt thì coù khaû naêng bieát nhö thaät veà hai phaùp höõu vi vaø voâ vi, quaùn saùt chuùng sinh khoâng boû phaùp höõu vi, tuy bieát nhö thaät veà tòch tónh voâ vi, nhöng vì thaønh töïu taát caû phaùp Phaät cho neân Boà-taùt khoâng rôi vaøo phaùp höõu vi, ñem moïi vieäc mình laøm vaø tu taäp laøm lôïi ích cho chuùng sinh, vì nhaän bieát nhö thaät veà töï töôùng vaø ñoàng töôùng. Vì khoâng theå chöùng ñöôïc thieàn ñònh baèng taâm Töï Taïi, cho neân chæ ñöôïc quaû baùo thanh tònh cuûa coõi Saéc. Taâm yeâu thích cuûa hoï khoâng theå thaám nhuaàn vaøo vieäc laøm cuûa boán Voâ löôïng, maø taâm tuøy thuaän cho neân thaønh töïu quaû baùo, nhö tuøy thuaän vaøo boán Ñaïi. Vieäc naøy coù nghóa gì? Nhö töôùng cuûa boán Ñaïi khoâng phaûi laø thaønh töïu töø Ñeä nhaát nghóa ñeá, nhö ngöôøi thieàn ñònh do naêng löïc cuûa taâm tuøy thuaän maø coù theå rôøi boû töï töôùng cuûa boán Ñaïi. Ñaây cuõng nhö vaäy. Tuy laø thaønh töïu töôùng cuûa phaùp höõu vi, nhöng vì caùc Boà-taùt ñaõ thanh tònh caùc coâng ñöùc giöõ

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 8 123

giôùi, ñaõ tu taäp boán Voâ löôïng vôùi naêng löïc cuûa taâm tuøy thuaän thaønh töïu quaû baùo, nhöng khoâng tuøy thuaän boán taâm Voâ löôïng. Chính vì nghóa naøy, cho neân Nhö Lai ñaõ noùi trong kinh Thaùnh Giaû Tö Ích Phaïm Thieân Sôû Vaán: “Caùc Boà-taùt Ma-ha-taùt... thaønh töïu boán phaùp, tu haønh boán thieàn, sinh trong coõi Duïc. Boán phaùp ñoù laø: 1. Ñöôïc taâm Töï Taïi. 2. Ñaày ñuû naêng löïc cuûa caùc thieän caên. 3. Quaùn saùt taát caû chuùng sinh. 4. Tu haønh phöông tieän Baùt nhaõ”. Vì vaäy chæ roõ phöông tieän thaâu nhieáp Voâ löôïng tu haønh tuøy taâm nhaän quaû baùo. Vì leõ ñoù cho neân Ñöùc Nhö Lai noùi phaùp phöông tieän sau khi ñaõ noùi veà boán Voâ löôïng. Hoûi: Cho neân noùi veà yù nghóa phöông tieän. Theá naøo laø yù nghóa phöông tieän? Ñaùp: Tieáp theo noùi veà yù nghóa cuûa phöông

tieän, coù hai loaïi: 1. YÙ nghóa mong caàu ñieàu khaùc laï. 2. YÙ nghóa khoâng boû caû hai. Taâm tu taäp caùc haïnh vaø trí tueä quaùn saùt goïi laø phöông tieän. Caâu naøy coù nghóa gì? Veà nghóa mong caàu ñieàu khaùc laï, thì caùc Boà-taùt... khoâng phaûi vì mong caàu chöùng ngoä ñöôïc phaàn vò cuûa Thaùnh ñaïo hieän tieàn, cuõng khoâng phaûi vì taâm chaùn ngaùn khoå ñau phieàn naõo cuûa theá gian, maø muoán töø boû theá gian, chæ vì laøm lôïi ích cho taát caû chuùng sinh vaø vì chính mình ñöôïc ñaïi Boà-ñeà. Giaùo hoùa chuùng sinh laø phöông tieän, laø caùch chöùng ñaïo Boà-ñeà. Ñem vieäc laøm thanh tònh Ñaïi Bi... maø chöùng phaùp Boà-ñeà, vöôït leân treân phaàn vò tu chöùng cuûa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Caùc phaùp laø choã ñoái trò vôùi coâng ñöùc... Boà-taùt ñaõ chöùng ngoä Thaùnh ñaïo hieän tieàn, goïi laø nghóa mong caàu khaùc laï. Nghóa khoâng boû caû hai, nghóa laø taâm Boà-taùt khoâng töø boû Theá ñeá vaø Ñeä nhaát nghóa ñeá. Ñieàu naøy coù nghóa gì? Vì thaáy roõ taát caû phaùp höõu vi ñeàu laø voâ thöôøng, cho neân Boà-taùt quaùn saùt chuùng sinh maø khoâng töø boû moïi phaùp höõu vi, khoâng xa lìa phaùp höõu vi, khoâng töø boû phaùp voâ vi. Nhö vaäy, Ñaïi Boà-taùt thöïc haønh Baùt nhaõ laø nhaân cuûa khoâng thoái chuyeån, cho neân noùi laø phöông tieän. Nhö Thaùnh giaû Vaên-thuø-sö-lôïi ñaõ noùi trong kinh: Naøy Thieân töû! Vôùi trí Baùt nhaõ maø Ñaïi Boà-taùt bieát roõ caùc Ñaïi Boà- taùt khoâng phaûi haønh ñoäng vôùi trí höõu vi, khoâng rôi vaøo trí voâ vi. Ñaïi Boà-taùt nhö vaäy ñöôïc goïi laø Boà-taùt khoâng sôï haõi. Laïi nöõa, naøy Thieân töû! Neáu caùc Boà-taùt quaùn saùt chuùng sinh maø khoâng töø boû caùc haïnh höõu vi, vaø quaùn saùt caùc phaùp cuûa chö Phaät maø khoâng rôi vaøo haønh voâ vi, thì Ñaïi

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 8 124

Boà-taùt nhö vaäy ñöôïc goïi laø Boà-taùt khoâng sôï haõi...” Laïi nöõa, nghóa cuûa moïi söï mong caàu tuøy thuaän taâm, coù khaû naêng thaønh töïu vieäc laøm xöùng hôïp vôùi taâm mong caàu, goïi laø phöông tieän. Hoaøn toaøn ñaày ñuû trí cuõng goïi laø phöông tieän. Hoûi: Kheùo nhaän bieát Theá ñeá, nhöõng caâu nhö vaäy noùi veà nhöõng nghóa naøo? Ñaùp: Kheùo bieát Theá ñeá, laø kheùo bieát töï töôùng. Kheùo bieát Ñeä nhaát nghóa ñeá, laø kheùo bieát ñoàng töôùng. Kheùo bieát caû hai nghóa, laø kheùo bieát töï töôùng vaø ñoàng töôùng Hoûi: Chæ noùi kheùo bieát Theá ñeá vaø kheùo bieát Ñeä nhaát nghóa ñeá laø ñuû roài. Vì sao coøn noùi laø kheùo bieát caû hai nghóa? Ñaùp: Vì Ñöùc Nhö Lai muoán chæ roõ nghóa bieát phöông tieän thuø thaéng cuûa Boà-taùt, cho neân laïi noùi laø kheùo bieát caû hai nghóa. YÙ naøy laøm roõ nghóa gì? Ngoaïi ñaïo xa lìa trí Baùt nhaõ nhö thaät, hoï chæ coù trí theá gian maø khoâng coù trí xuaát theá gian. Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät ñeàu töø boû trí theá gian, chæ coù trí Nieát-baøn chöù khoâng coù trí theá gian. Ñaïi Boà-taùt vì muoán laøm lôïi ích cho taát caû chuùng sinh, maø mong caàu phaùp maàu nhieäm, ôû trong Theá ñeá vaø Ñeä nhaát nghóa ñeá maø tu haønh trí phöông tieän. Vì muoán chæ roõ trí phöông tieän thuø thaéng cuûa Boà-taùt, cho neân Ñöùc Nhö Lai laïi noùi laø kheùo bieát caû hai nghóa. Thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la-maät. Hoûi: Vì sao noùi veà nghóa phöông tieän xong Ñöùc Nhö Lai tieáp tuïc noùi ñeán thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la-maät? Ñaùp: Vì Ñöùc Nhö Lai muoán chæ roõ Baùt nhaõ laø phöông tieän thaâu

nhieáp. Laïi nöõa, Ñöùc Nhö Lai muoán chæ roõ yù nghóa cuûa phaàn vò maø caùc Boà-taùt ñaõ chöùng ngoä, vì vaäy sau khi noùi veà nghóa phöông tieän, Ñöùc Nhö Lai tieáp tuïc noùi ñeán thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la-maät. Vieäc naøy coù nghóa gì? Vì quaùn xeùt coù theå thaønh töïu phaùp phaàn Boà-ñeà nhôø thieän caên thanh tònh Boà-taùt mong muoán thaáy ñöôïc Theå cuûa phaùp Chaân nhö, maø chöa coù theå thaáy ñöôïc thaät trí cuûa Chaân nhö, tröôùc tieân quaùn saùt vöôït qua khoûi phaàn vò cuûa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät nhôø vaøo phaùp ñoái trò, quaùn saùt Ñaïi Töø Bi..., thaønh töïu nhöõng ñaïi Töø Bi caên baûn, sau ñoù seõ thaáy ñöôïc phaùp Chaân nhö kia. Chính vì nghóa naøy maø thaáy phaùp Chaân nhö khoâng rôi vaøo phaàn vò cuûa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Vì vaäy Ñöùc Nhö lai chæ roõ nghóa tu haønh theo thöù töï, tröôùc tieân noùi veà phöông tieän vaø tieáp theo noùi ñeán thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la-maät. Hoûi: Thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la-maät, cho neân noùi veà nghóa Baùt nhaõ, veà thaáy bieát nhö thaät, goïi laø Baùt nhaõ, veà caûnh giôùi naêng quaùn vaø sôû quaùn

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 8 125

goïi laø Baùt nhaõ, veà bieát nhö thaät choã saâu-caïn-soá löôïng goïi laø Baùt nhaõ. OÂng noùi roõ veà nhöõng nghóa naøy? Ñaùp: Ñaõ ñeán ñöôïc bôø beân kia, ñoù laø nghóa Ba-la-maät. Chö Phaät - Nhö Lai ñeàu ñaõ qua ñeán bôø beân kia cho neân goïi laø Ba-la-maät. Boà-taùt ñòa baäc nhaát ñaõ ñeán nôi cuoái cuøng ôû bôø beân kia cho neân goïi laø Ba-la- maät. Cuoái cuøng caùc Boà-taùt ñaõ tu haønh ñeán ñöôïc bôø beân kia cho neân goïi laø Ba-la-maät. Trong kinh Nhö Lai noùi: “Tuøy thuaän coâng haïnh Baùt nhaõ goïi laø Ba-la-maät, vì nôi ñoù chöa quyeát ñònh veà nghóa cuûa bôø beân kia”. Trong kinh Voâ Taän YÙ Sôû Vaán, Nhö Lai coù noùi: “Thöïc haønh ñaày ñuû caùc haïnh cuûa Boà-taùt thì goïi laø nghóa Ba-la-maät. Trí saâu xa-ñaày ñuû goïi laø nghóa Ba-la-maät...” Hoûi: Cho neân noùi veà nghóa Baùt nhaõ Ba-la-maät, nghóa cuûa Baùt nhaõ Ba-la-maät laø theá naøo? Ñaùp: Mong caàu Boà-ñeà Phaät vôùi taâm Ñaïi Töø Bi thaâu nhieáp maø phaùt khôûi trí tueä phöông tieän, coù khaû naêng bieát nhö thaät veà taát caû caùc phaùp vôùi nghóa thuø thaéng cuûa ñoàng töôùng vaø bieät töôùng, goïi laø nghóa cuûa Baùt nhaõ Ba-la-maät. Hoûi: Neân noùi veà nghóa thaønh töïu. Theá naøo goïi laø nghóa thaønh töïu? Ñaùp: Nghóa cöùu caùnh laø nghóa thaønh töïu. Xa lìa taát caû phaøm phu goïi laø nghóa cuoái cuøng cuûa Baùt nhaõ Ba-la-maät. Döïa vaøo Baùt nhaõ Ba-la- maät maø xa rôøi theá gian ñaït ñöôïc nghóa cuoái cuøng, goïi laø thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la-maät. Caâu naøy coù nghóa gì? Döïa vaøo Baùt nhaõ Ba-la-maät, tôùi ñöôïc choã cuoái cuøng khoâng sôï haõi. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì khi Boà-taùt vöøa chöùng ñöôïc ñòa baäc nhaát lieàn ñöôïc goïi laø cuoái cuøng thaønh töïu Baùt nhaõ Ba-la-maät sao? Ñaùp: Boà-taùt döïa vaøo phaàn vò thöù töï, cho neân bieát. Ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Boà-taùt töø ñòa baäc nhaát cho ñeán luùc chöùng ñöôïc Boà-ñeà Phaät, vì coù ñöôïc phaùp ñoái trò hieän tieàn. Bôûi vì coù ñöôïc phaùp ñoái trò vaø phöông tieän Baùt nhaõ thaâu nhieáp phöông tieän ôû ñòa baäc nhaát, töø boû taát caû aùc ñaïo vaø xa lìa phaàn vò cuûa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Nhö vaäy, caùc ñòa coøn laïi tuøy töøng phaàn töông öùng maø phaân xöû, cho neân bieát nhö vaäy. Coù khaû naêng bieát nhö vaäy cho neân Boà-taùt tuøy

thuaän trí Baùt nhaõ nhö thaät, quaùn saùt caùc haønh höõu vi, do naêng löïc khaùc döïa vaøo nhau maø coù chöù khoâng coù töï theå. Hoûi: Döïa vaøo phaùp naøy maø coù phaùp naøy, döïa vaøo phaùp naøy maø sinh phaùp naøy, nhöng noùi truøng laép nhö vaäy thì coù nghóa thuø thaéng gì? Ñaùp: Vì muoán chæ roõ nghóa cuûa hai loaïi nhaân cho neân noùi laø hai

loaïi. Caâu naøy noùi roõ nghóa gì? Caùc haønh höõu vi sinh ra töø nhaân, coù hai loaïi: 1. Nhaân tröôùc sinh. 2. Nhaân cuøng sinh. Nhaân tröôùc sinh laø khi nhaõn thöùc saép phaùt sinh taùc duïng thì tröôùc heát laø sinh yù thöùc, gioáng nhö tuøy thuaän taâm tröôùc khoâng dieät maø khoâng tieáp nhaän taâm sau. Chuû yeáu laø taâm tröôùc dieät thì taâm sau môùi ñöôïc naûy sinh. Nhöng ôû ñaây taâm tröôùc ñaõ dieät maø noù vaãn laøm nhaân cho taâm sau, cho neân goïi laø nhaân tröôùc sinh. Nhaân cuøng sinh laø khi caùc Thöùc töông öng, ñoù laø caùc phaùp nhö Thoï… vaø taâm khoâng töông öng vôùi phaùp, maø cuøng phaùp kia sinh ra, caùc phaùp nhö nhaõn… coù khaû naêng laøm nhaân duyeân, döïa vaøo phaùp kia maø coù theå sinh ra phaùp kia, khi phaùp kia sinh ra laïi coù khaû naêng laøm nhaân cho nhau, goïi laø nhaân cuøng sinh. Laïi döïa vaøo phaùp naøy thì noùi laø nhaân tröôùc sinh, sinh ra phaùp naøy thì noùi laø nhaân cuøng sinh. Hoûi: Noùi laø döïa vaøo phaùp naøy maø sinh ra phaùp naøy, nghóa naøy khoâng nhö vaäy. Vì sao? Vì phaùp cuøng sinh maø khoâng coù nhaân coá ñònh, khoâng coù söï khaùc bieät veà nhaân vaø quaû. Söï kieän naøy noùi roõ nghóa gì? Phaùp cuøng sinh, maø phaùp naøy laø nhaân, vaø phaùp naøy cuõng laø quaû, khoâng coù söï sai bieät veà nhaân coá ñònh nhö vaäy, thì khoâng theå noùi phaùp naøy laø nhaân, phaùp naøy laø quaû ñöôïc. Vaäy thì khoâng coù nhaân coá ñònh, khoâng coù söï sai bieät giöõa nhaân vaø quaû chaêng? Ñaùp: Vì troâng thaáy cho neân môùi noùi. Caâu naøy noùi roõ nghóa gì? Gioáng troâng thaáy phaùp cuøng sinh trong theá gian, nhöng moät phaùp laø nhaân, moät phaùp khoâng phaûi laø nhaân. Cuõng nhö ngoïn ñeøn vaø tim ñeøn, ñeàu phaùt ra aùnh saùng, maø ngoïn ñeøn vaø tim ñeøn naøy coù theå laøm nhaân soi saùng, nhöng söï chieáu saùng thì khoâng coù theå laøm nhaân cho ngoïn ñeøn, tim ñeøn. Vì sao? Vì söï chieáu saùng naøy tuøy thuaän ngoïn ñeøn vaø tim ñeøn. Caâu naøy coù nghóa gì? Vì nhaän thaáy söï chieáu saùng laø thuaän theo tim ñeøn, chöù khoâng phaûi tim ñeøn thuaän theo söï chieáu saùng. Roõ raøng thaáy tim ñeøn coù theâm coù bôùt nhö vaäy, söï chieáu saùng cuõng coù theâm coù bôùt nhö vaäy, maø tim ñeøn taét thì söï chieáu saùng cuûa ñeøn cuõng taét theo. Laïi nöõa, neáu luùc dôøi tim ñeøn ñi moät choã khaùc thì söï chieáu saùng cuõng ñi theo. Nhö vaäy caùc phaùp cuøng sinh nhö nhaõn thöùc... ñeàu döïa vaøo maét-thaân... nhôø vaøo thaân- maét... maø phaùt sinh nhaõn thöùc, khoâng phaûi nhôø vaøo nhaõn thöùc... sinh ra maét-thaân... Laïi döïa vaøo phaùp naøy, caùc Boà-taùt... quaùn saùt nhö vaäy: Luùc tröôùc,

phaùp sinh ra khoâng coù gì taïo taùc, maø chæ laø caùc nhaân duyeân cuøng nhau hoøa hôïp maø sinh ra, vì coù phaùp naøy maø sinh ra caùc phaùp naøy. Caùc Boà-taùt

laïi naûy sinh taâm nieäm nhö vaäy: Nhaân ñaõ voâ thöôøng thì laøm theá naøo maø coù theå sinh ra phaùp naøy. Vì vaäy Boà-taùt laïi naûy sinh taâm nieäm nhö vaäy: Vì döïa vaøo phaùp naøy maø sinh ra phaùp naøy, chöù khoâng phaûi tröôùc ñaây coù phaùp roài thôøi gian sau naøy môùi sinh ra phaùp. Neáu tröôùc kia ñaõ coù roài, luùc sau naøy môùi sinh, thì chính laø phaùp thöôøng coøn. Chính vì nghóa naøy, ngay khi phaùp sinh ra ñaõ coù nhaân duyeân hoøa hôïp. Khoâng coù moät phaùp naøo laø thaät söï coá ñònh, thì khoâng coù phaùp thaät söï coá ñònh chieáu saùng caûnh giôùi nhaõn thöùc. Chính vì nghóa naøy, cho neân khi phaùp naøy sinh, thì nhaát ñònh khoâng töø choã kia maø ñeán. Vaû laïi, bôûi vì chính laø cuøng nhaân duyeân maø dieät maát. Neáu phaùp chính laø cuøng nhaân duyeân maø dieät maát, luùc xa lìa caùc nhaân duyeân thì yù nieäm khoâng coøn toàn taïi. Chính vì nghóa naøy, cho neân khi phaùp naøy dieät maát, noù khoâng rôøi khoûi choã naøy maø ñaõ ñi ñeán nôi khaùc. Laïi döïa vaøo phaùp naøy maø sinh phaùp naøy, nghóa laø döïa vaøo nhöõng nhaân duyeân hoøa hôïp aáy, sinh ra nhöõng phaùp aáy, troâng thaáy nhöõng phaùp aáy, chæ roõ phaùp aáy do nhaân duyeân maø sinh chöù chaúng phaûi laø khoâng coù nhaân duyeân. Laïi döïa vaøo phaùp naøy maø sinh ra phaùp naøy, laø nhôø vaøo quaùn saùt vaø nhôù nghó. Laïi döïa vaøo phaùp naøy maø sinh ra phaùp naøy laø chæ roõ phaàn Voâ minh vaø Haønh ôû quaù khöù. Ñaây laø xaùc minh nghóa gì? Vì döïa vaøo Voâ minh vaø Haønh trong quaù khöù, coù ñöôïc taùm phaàn nhö thöùc... trong hieän taïi, laø chæ roõ phaàn “höõu” trong hieän taïi. Laïi döïa vaøo phaùp naøy maø sinh ra phaùp naøy, laø chæ roõ phaàn Höõu trong hieän taïi. Ñaây laø xaùc minh nghóa gì? Döïa vaøo phaàn Höõu trong hieän taïi, chæ roõ nhanh veà phaàn Höõu-Sinh vaø Laõo töû. Laïi döïa vaøo phaùp naøy maø sinh ra phaùp naøy, laø duøng Voâ minh-AÙi- Thuû maø chæ roõ loái moøn phieàn naõo. Döïa vaøo loái moøn cuûa phieàn naõo naøy maø sinh ra nghieäp ñaïo Haønh vaø Höõu. Laïi döïa vaøo phaùp naøy maø sinh ra phaùp naøy, laø döïa vaøo nghieäp ñaïo maø sinh ra chi Höõu khaùc, nghóa laø nhöõng loái moøn cuûa khoå... Laïi döïa vaøo phaùp naøy maø sinh ra phaùp naøy, laø döïa vaøo Voâ minh- Haønh vaø AÙi-Thuû-Höõu laøm nhaân cho Taäp ñeá, sinh ra baûy phaàn khaùc goïi laø Khoå ñeá. Laïi döïa vaøo phaùp naøy maø sinh ra phaùp naøy, töùc laø döïa vaøo phaùp cuûa baûy phaàn Khoå ñeá, sinh ra naêm phaàn nhö Voâ minh… cuûa Taäp ñeá. Laïi döïa vaøo phaùp naøy maø sinh ra phaùp naøy, nhö trong kinh Nhö lai ñaõ noùi: “Döïa vaøo Voâ minh-Haønh maø sinh ra thöùc...”. Trong kinh khaùc

cuõng coù noùi: “Döïa vaøo nhaân duyeân cuûa Haønh sinh ra Voâ minh”. Ñaây laø xaùc minh nghóa gì? Vì khi sinh caùc töôùng, caùc phaùp nhö Voâ minh... töông öng vôùi taâm, vaø taâm khoâng töông öng vôùi phaùp, nghieäp cuûa thaân-mieäng- yù ñeàu cuøng sinh, chöù khoâng phaûi ñeán thôøi gian sau môùi sinh. Laïi döïa vaøo phaùp naøy maø sinh ra phaùp naøy, laø ngay luùc vöøa naûy sinh yù nieäm, thì Voâ minh ñaõ che môø taâm trí, cuøng chung thôøi gian maø sinh ra, khoâng phaûi laø sinh tröôùc. Hoûi: Noùi nhaân duyeân Voâ minh laø nhaân duyeân ban ñaàu, neáu nhö vaäy thì möôøi hai nhaân duyeân laø coù choã baét ñaàu. Vì sao? Vì tröôùc Voâ

minh laïi khoâng thaáy noùi laø coù nhaân duyeân naøo khaùc. Vaäy ôû trong caùc phaùp höõu vi cuûa theá gian, laáy Voâ minh aáy laøm ñaàu tieân chaêng? Ñaùp: Vì Sinh-phieàn naõo vaø nghieäp thay nhau cuøng laøm nhaân duyeân. Nghóa naøy theá naøo? Töø Sinh maø sinh ra phieàn naõo, töø phieàn naõo maø sinh ra nghieäp, töø nghieäp maø sinh ra sinh. Nhö vaäy töø voâ thæ voøng quanh cöù phaùt sinh maõi. Chính vì nghóa naøy cho neân theá gian khoâng coù choã baét ñaàu. Hoûi: Trôøi Töï Taïi... ñaõ taïo ra. Caâu noùi naøy coù nghóa gì? Coù phaûi töø trôøi Töï Taïi vaø nhöõng haït buïi nhoû maø sinh ra theá gian? Chính vì nghóa naøy cho neân theá gian coù choã baét ñaàu? Ñaùp: Nghóa naøy khoâng phaûi vaäy. Vì sao? Vì phaùp laø thöôøng coøn thì khoâng theå sinh ra theá gian. Khoâng thaáy phaùp naøo sinh ra töø trôøi Töï Taïi vaø nhöõng haït buïi nhoû caû, chæ thaáy caùc phaùp ñeàu sinh ra töø trong nhaân duyeân voâ thöôøng. Bôûi vì khoâng thaáy phaùp naøo sinh ra töø trong phaùp thöôøng coøn, maø thaáy caùc phaùp ñeàu sinh ra töø trong nhaân duyeân voâ thöôøng. Nhöng trong phaùp cuûa oâng, thì trôøi Töï Taïi... ñeàu laø thöôøng coøn. Chính vì nghóa naøy, cho neân trôøi Töï Taïi... cuûa oâng khoâng theå sinh ra phaùp. Laïi nöõa, vì troâng thaáy ngay ôû ñaây töø moïi nhaân khaùc nhau maø sinh ra ñuû moïi quaû. Vì sao? Vì thaáy caùc gioáng voi-ngöïa-traâu-deâ-löøa-laïc ñaø cho ñeán moïi ngöôøi-caùc trôøi... ñeàu coù söï khaùc bieät. Vì vaäy cho neân caùc phaùp khoâng phaûi do Töï Taïi... taïo ra. Hoûi: Khoâng phaûi töø nhaân duyeân maø sinh ra taát caû phaùp. Vì sao? Vì nhaän thaáy caùc thöù choâng gai vaø con coâng ñeàu coù nhieàu söï khaùc nhau, cho neân bieát khoâng phaûi töø nhaân duyeân Voâ minh maø coù theá gian sinh ra. Ñaây laø laøm roõ nghóa gì? Khoâng coù nhaân duyeân maø coù theá gian sinh ra. Vì sao? Vì toâi nhaän thaáy nhöõng loaïi choâng gai vaø con coâng..., khoâng phaûi laø töø nhaân duyeân maø coù söï khaùc bieät. Nhö vaäy thì theá gian khoâng phaûi laø Voâ minh sinh ra? Ñaùp: Nghóa naøy khoâng nhö vaäy. Vì sao? Vì toâi hieän troâng thaáy quaû

töø nhaân maø sinh ra, chöù khoâng phaûi laø khoâng coù nhaân maø sinh ra, gioáng nhö chuûng töû laø do ñaát-nöôùc-thôøi tieát vaø söùc noùng hoøa hôïp, laøm cho haït gioáng ñöôïc naûy maàm, chöù khoâng phaûi laø taùch rôøi caùc thöù nhaân duyeân naøy maø haït gioáng naûy maàm. Neáu taùch khoûi nhaân maø khoâng coù nhaân maø coù vaïn vaät sinh ra thì nghóa naøy khoâng ñuùng. Vì sao? Vì thaáy söï khaùc bieät trong phaùp khaùc ñoái vôùi söï khaùc bieät cuûa phaùp khaùc, duøng trí so saùnh maø bieát ñöôïc theá gian cuõng theá. Chöa töøng thaáy coù phaùp naøo taùch rôøi nhaân maø khoâng coù nhaân maø coù phaùp sinh ra. Vì nghóa naøy, cho neân bieát ñöôïc caùc phaùp ñeàu töø nhaân maø sinh ra quaû. Vì vaäy, taát caû caùc phaùp trong theá gian chaúng phaûi laø khoâng coù nhaân maø sinh ra ñöôïc, nhö vaäy seõ phaïm phaûi nhieàu loãi. Neáu vaäy thì khoâng theå sinh ra caùc thöù quaû vaø töø caùc thöù nhaân maø sinh ra caùc thöù quaû, khoâng lìa caùc thöù nhaân maø sinh ra caùc thöù quaû. Nhöng oâng noùi quaû khoâng nhaân maø coù, neáu nhö vaäy thì vaïn vaät caàn phaûi nhö nhau vaø theá gian khoâng cho neân sinh ra caùc thöù quaû. Vì toâi troâng thaáy ngay ñaây töø caùc thöù nhaân maø sinh ra caùc thöù quaû. Chính

vì nghóa naøy, cho neân khoâng coù phaùp naøo khoâng coù nhaân maø sinh ra. Vaû laïi, coù caùch traû lôøi: Neáu heát thaûy moïi vaät khoâng coù nhaân maø sinh ra, thì thuaän theo trong moät vaät seõ coù taát caû phaùp sinh ra. Khoâng nhö vaäy thuaän theo trong taát caû söï vaät moãi vaät ñeàu coù taát caû vaät sinh ra, nhöng nghóa naøy thì khoâng nhö vaäy. Vì nghóa naøy cho neân chaúng phaûi laø khoâng coù nhaân quaû. Vaû laïi, coù caùch traû lôøi khaùc: Phaûi khoâng coù söï ñoåi thay. Nghóa naøy theá naøo? Neáu vaïn vaät ñeàu khoâng töø nhaân maø sinh ra thì seõ khoâng bieán ñoåi gioáng nhö hö khoâng. Nhöng nghóa naøy khoâng nhö vaäy. Vì sao? Vì söï thay ñoåi. Söï thay ñoåi nhö vaäy naøo? Tröôùc khoâng, sau coù, ñaõ coù roài laïi khoâng, sinh khaùc maø dieät khaùc. Khoâng thaáy quaû nhö vaäy trong phaùp khoâng coù nhaân, vì phaùp luoân chuyeån bieán. Vì vaäy caùc phaùp töø nhaân maø sinh ra, chöù khoâng phaûi laø khoâng coù nhaân maø sinh ra. Laïi nöõa, vöôït leân treân taát caû nghieäp ñaõ gaây taïo, vì ñeàu laø Khoâng. Vieäc naøy coù nghóa gì? Neáu khoâng coù nhaân maø sinh ra taát caû vaïn vaät thì moïi nghieäp ñaõ taïo ra ñeàu roãng khoâng, chaúng coù ích lôïi gì, maø thaät ra thì khoâng thaáy coù vieäc gì nhö vaäy. Vì vaäy cho neân khoâng phaûi khoâng coù nhaân maø coù quaû. Hoûi: Toâi thaáy töø trí sinh ra trí. Vieäc naøy coù nghóa gì? Hieän taïi thaáy vaïn vaät beân ngoaøi thì chuûng töû trong phaùp höõu vi laøm nhaân, chöù khoâng phaûi laø nhaân cuûa quaû khöù. Nhö vaäy, hieän taïi thaáy beân trong phaùp höõu vi, do caùc nhaân toá ñoû traéng... hoøa hôïp laïi maø sinh ra, chöù khoâng phaûi laø nhaân cuûa quaû khöù.

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 8 130

Ñaùp: Nghóa naøy khoâng nhö vaäy. Vì sao? Vì trí hieän taïi ñöôïc sinh ra töø trí quaù khöù. Söï vieäc naøy coù nghóa gì? Vì nhaän thaáy trí sinh ra töø nhaân cuûa trí quaù khöù maø coù, chöù khoâng phaûi laø khoâng coù trí maø phaùt sinh. Neáu trí naøy khoâng sinh ra töø trí kieáp tröôùc, caàn ra phaûi töø khoái ñaát hay caây ñaù... maø sinh ra, cuõng khoâng phaûi töø caùi gì khaùc laïi noái tieáp nhau maø sinh. Vì sao? Vì neáu töø caùi khaùc noái tieáp nhau maø sinh ra trí, thì cha meï cuõng phaûi coù theå sinh ra trí cho con. Vì theá, cho neân toâi bieát trí cuûa caùc chuùng sinh trong baøo thai kia ñeàu sinh ra töø söï noái tieáp nhau. Ñieàu naøy laøm roõ nghóa gì? Bôûi vì trí ñaõ coù töø tröôùc trong thai laïi coù theâm trí. Trí trong thai kia khoâng xa rôøi noái tieáp nhau cuûa trí tröôùc maø sinh ra. Vì vaäy trí coù nhaân cuûa ñôøi quaù khöù. Hoûi: Nghóa naøy khoâng ñuùng. Vì sao? Nhö töø nhieàu duyeân keùo caây laáy löûa-coâng ngöôøi vaø phaàn traâu hoøa hôïp, tröôùc khoâng coù löûa nhöng coù theå phaùt sinh ra löûa. Trí cuõng nhö vaäy, tröôùc kia khoâng coù trí nhöng nhaân duyeân hoøa hôïp maø coù theå sinh ra trí? Ñaùp: Nghóa naøy khoâng nhö vaäy. Vì sao? Vì thaáy ñöôïc phaùp khaùc laø do trí so saùnh maø bieát ñöôïc. Ñieàu naøy coù nghóa gì? Vì thaáy trong nhöõng phaùp naøo sinh ra phaùp töông töï vôùi phaùp kia coù theå sinh ra phaùp chöù khoâng phaûi laø thaáy trong söï phaùt sinh khaùc laï khoâng coù töông töï. Cho neân gieo luùa. Löûa cuõng nhö vaäy, vì troâng thaáy löûa phaùt ra töø trong söï coï caây vaø phaân traâu, tuy khoâng thaáy maø caàu coù löûa töø trong söï coï caây cuøng vôùi phaân traâu. Nhö vaäy vì thaáy töø trí maø sinh ra trí, tuy khoâng

thaáy trí nhöng vaãn bieát trí laø töø trí quaù khöù maø phaùt sinh. Vì vaäy nhö tröôùc oâng coù noùi, khoâng coù löûa maø coù theå sinh ra löûa, tröôùc khoâng coù trí maø coù theå sinh ra trí. Noùi: taát caû vaïn vaät chæ töø nhaân hieän taïi maø sinh ra, chöù khoâng töø nhaân quaù khöù maø sinh ra. Nghóa naøy khoâng nhö vaäy. Bôûi vì nghóa naøy laø töø nghieäp phieàn naõo maø sinh ra phaùp theá gian, ñieàu naøy laøm sao bieát? Luaän thuyeát cuûa baäc Thaùnh vaø cuûa ngöôøi theá gian ñeàu noùi veà nghóa naøy. Laøm theá naøo töø boû phieàn naõo? Taát caû Thaùnh nhaân, chö Phaät Nhö Lai vaø nhöõng ngöôøi Thanh vaên... ñeä töû Phaät, nhöõng vò ñoù noùi nhö vaäy: Töø nghieäp phieàn naõo laøm nhaân maø sinh ra theá gian. Noùi laø nhö vaäy: Neáu ngöôøi tham lam ñaém tröôùc maø thaân laøm ñieàu aùc-mieäng laøm ñieàu aùc-yù laøm ñieàu aùc, thì ngöôøi ñoù döïa vaøo nhaân duyeân cuûa ñieàu aùc, luùc thaân naøy hoaïi roài sinh trong ñöôøng aùc. Taát caû caùc luaän cuõng noùi nhö vaäy: Töø nghieäp maø coù söï sinh. Vì vaäy kinh noùi: Töø saùng suoát ñi vaøo saùng suoát, töø boùng toái ñi vaøo boùng toái. Ngöôøi theá gian cuõng ñeàu noùi nhö vaäy: Töø nghieäp maø coù söï sinh. Laïi noùi nhö vaäy: Vì sôï taát caû nhöõng nôi sinh ra khoâng vui söôùng, cho neân xa rôøi taát caû caùc loaïi aùc haïnh; vì mong

caàu taát caû nhöõng nôi sinh ra ñöôïc vui söôùng cho neân tu haønh taát caû caùc loaïi thieän haïnh. Chính vì nghóa naøy cho neân döïa vaøo caùc Thaùnh nhaân, döïa vaøo taát caû boä luaän vaø döïa vaøo ngöôøi theá gian, maø toâi nhaän bieát nhö vaäy. Töø nhaân cuûa nghieäp maø sinh ra theá gian, chöù khoâng phaûi laø khoâng coù nhaân maø sinh ra. Hoûi: Bôûi vì nieäm khoâng döøng laïi thì laøm sao coù theå sinh ra quaû? Vieäc naøy coù nghóa gì? Nghieäp phieàn naõo chuyeån bieán lieân tuïc trong töøng saùt na, caùc nghieäp phieàn naõo naøy dieät maát trong töøng saùt na. Vì vaäy khoâng phaûi töø caùc nghieäp phieàn naõo maø sinh ra theá gian. Ñaùp: Toâi thaáy nhaân dieät maát maø coù theå sinh ra quaû. Vieäc naøy coù nghóa gì? Vì thaáy nhaân dieät döïa vaøo nhaân dieät aáy maø coù theå sinh ra quaû. Nhö trong traùi Ma-ña-long Laõo coù muøi röôïu, nhöng trong haït naûy maàm moïc ra thaân nhaùnh-laù vaø hoa... ñeàu khoâng ngöûi thaáy muøi röôïu, maø döïa vaøo haït caây aáy naûy maàm moïc ra thaân-nhaùnh-laù... noái tieáp nhau, maõi ñeán thôøi gian sau môùi thaáy töø trong traùi. Vò röôïu voán coù trong quaû Ma-ña- long Laõo aáy, chöù khoâng phaûi laø ngay nôi nhaân cuûa noù cuõng khoâng phaûi laø nhaân naøo khaùc. Nhö vaäy, troâng thaáy nhaân vaø quaû töø beân ngoaøi hoøa hôïp maø sinh ra. Vôùi phaùp nhö vaäy vaø trí so saùnh nhö vaäy maø bieát, nhaân dieät roài döïa vaøo nhaân dieät aáy maø coù theá gian sinh ra, chöù khoâng phaûi laø khoâng coù nhaân maø sinh, cuõng khoâng phaûi laø nhaân naøo khaùc maø sinh. Hoûi: Neáu chaúng phaûi laø khoâng nhaân, chaúng phaûi laø nhaân ñieân ñaûo maø sinh ra theá gian, maø döïa vaøo nghieäp phieàn naõo maø coù theá gian, thì vieäc naøy laøm sao bieát ñöôïc? Ñaùp: Khoâng bieát sinh ra laø tai hoïa cuûa nhöõng nghieäp haønh ñaõ taïo taùc. Vieäc naøy coù nghóa gì? Vì khoâng sinh ra laø tai hoïa, cho neân ngöôøi theá gian ñaém say caûnh giôùi naêm duïc vôùi taát caû nhöõng vieäc khoâng ích lôïi, vì sinh ra trong theá gian laø nôi ñaày daãy moïi ñieàu khoâng lôïi ích, cho neân hoï tu

haønh vì ñöôïc quaû baùo cuûa theá gian, vaø moïi vieäc do nghieäp laøm ra khoâng phaûi laø vieäc laøm ñoaïn saïch phieàn naõo. Ñaây laø coù nghóa gì? Trong khaép theá gian phaøm phu ngu si khoâng coù trí tueä cho neân khoâng theå quaùn saùt. Vì Voâ minh che môø taâm trí, cho neân môùi nhaän thaáy coù coâng ñöùc phaùt sinh trong Voâ löôïng traêm ngaøn noãi khoå ñau phieàn naõo, vì caàu ñöôïc thoï höôûng quaû baùo yeân vui trong ñôøi vò lai maø ra söùc mong caàu, ra söùc laøm vieäc coâng ñöùc, tu haønh moïi vieäc nhö giõõ giôùi-boá thí... Laïi coù ngöôøi vì taâm ñieân ñaûo, ñaém vaøo caûnh giôùi naêm duïc cuûa ñôøi hieän taïi, thaáy mình khoâng coù phöôùc ñöùc trong ñôøi vò lai, cho neân tu haønh nhöõng haïnh khoâng coù phöôùc ñöùc nhö nghieäp saùt sinh… Laïi coøn coù ngöôøi ñaém trong nieàm vui Tam-muoäi, yeâu quyù thieàn-

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 8 132

chaáp laáy thieàn-kieâu maïn vì thieàn-nghi ngôø vì thieàn-taêng thöôïng vì thieàn…, tu haønh taát caû caùc haønh thaàn thoâng, vì vaäy ôû trong ba coõi aáy sinh ra chöù khoâng ñoaïn tröø-khoâng chaám döùt, töø sinh ra laïi khôûi leân taát caû phieàn naõo, töø phieàn naõo maø khôûi leân taát caû nghieäp. Nhö vaäy maø theá gian töø voâ thæ ñeán nay khoâng bao giôø ñoaïn döùt ñöôïc. Hoûi: Neáu töø taát caû phieàn naõo maø sinh ra caùc haønh cuûa theá gian thì taïi sao trong kinh naøy Ñöùc Nhö Lai chæ noùi töø Voâ minh maø sinh ra theá gian? Ñaùp: Tuy noùi Voâ minh, nhöng thaâu nhieáp ñöôïc taát caû phieàn naõo tham lam... Vieäc naøy coù nghóa gì? Tuy Voâ minh nhöng bao goàm taát caû moïi loãi laàm nhö tham lam... ñieàu naøy laøm theá naøo bieát ñöôïc? Vì con ngöôøi ngu si maø noåi taâm tham, bôûi vì khoâng coù trí cho neân phaùt sinh taát caû phieàn naõo nhö tham lam... chaúng phaûi laø khoâng coù nhaân maø phaùt sinh. Nhö trong kinh noùi: Nhaân duyeân Voâ minh khôûi leân loãi laàm tham lam, khôûi leân loãi laàm giaän döõ, khôûi leân loãi laàm toái taêm. Vì vaäy noùi caên baûn voâ minh aáy thaâu nhieáp ñöôïc nhöõng loãi laàm cuûa taát caû moïi phieàn naõo. Gioáng nhö ôû theá gian, vua ñeán vua ñi thì caùc quan vaø caùc binh só cuõng ñeán cuõng ñi. Hoûi: Vì nghóa gì trong phaàn quaù khöù chæ noùi Voâ minh chöù khoâng noùi AÙi? Coøn trong phaàn vò lai chæ noùi AÙi maø khoâng noùi Voâ minh? Ñaùp: Vì caûnh giôùi roäng lôùn. Ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Vì Voâ minh truøm khaép taát caû caûnh giôùi, coøn AÙi thì khoâng nhö vaäy. Ñaây laø vì nghóa gì? Vì Voâ minh truøm khaép taát caû moïi nôi maø AÙi thì khoâng truøm khaép. Laïi vì duyeân vaøo höõu vi-voâ vi. Ñaây laø nghóa gì? Bôûi vì Voâ minh kia duyeân vôùi phaùp höõu vi vaø voâ vi. AÙi thì khoâng nhö vaäy, maø chæ duyeân nôi phaùp höõu vi. Laïi vì duyeân vaøo phaàn vò gioáng vaø khoâng gioáng. Ñaây laø nghóa gì? Bôûi vì Voâ minh duyeân vôùi phaàn vò gioáng vaø khoâng gioáng. AÙi thì khoâng nhö vaäy, maø chæ duyeân vôùi phaàn vò gioáng nhau. Laïi vì töông öng vôùi taát caû phieàn naõo. Ñaây laø nghóa gì? Bôûi vì Voâ minh vaø taát caû phieàn naõo ñeàu cuøng töông öng vôùi nhau. AÙi thì khoâng nhö vaäy, maø chæ coù keû ngu si môùi phaùt sinh chöù khoâng phaûi laø ngöôøi trí phaùt sinh. Laïi laø nhaân khoâng ñoaïn tuyeät cuûa taát caû khoå ñau. Ñaây laø nghóa gì? Bôûi vì Voâ minh laáy taát caû moïi noãi khoå ñau laøm caên baûn. Chính vì nghóa naøy, ôû trong phaàn ñaàu chæ noùi ñeán Voâ

minh, döïa vaøo ñoù maø trong phaàn phieàn naõo thöù hai, môùi chæ roõ AÙi. Vì vaäy trong phaàn vò lai kia chæ noùi ñeán AÙi maø khoâng noùi ñeán Voâ minh.

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 8 133

Hoûi: Vì nghóa gì maø caùc nghieäp thaâu nhieáp trong ñôøi quaù khöù tuøy thuoäc vaøo phieàn naõo naøo coù theå laøm nhaân cho nhau, caùc phieàn naõo aáy, duøng teân goïi cuûa Voâ minh ñeå noùi ñeán? Caùc nghieäp thaâu nhieáp trong ñôøi hieän taïi, tuøy thuoäc vaøo phieàn naõo naøo coù theå laøm nhaân cho nhau, caùc phieàn naõo aáy duøng ñeán goïi cuûa AÙi vaø Thuû ñeå noùi ñeán. Ñaùp: Bôûi vì khoâng phaûi laø hieän taïi ñang thaáy maø ñang thaáy hieän taïi. Ñaây laø nghóa gì? Heát thaûy phieàn naõo coù trong ñôøi quaù khöù, vì caùch xa cho neân khoâng theå troâng thaáy hieän taïi. Vì vaäy söï khaùc nhau cuûa phieàn naõo trong quaù khöù kia, khoâng theå chæ roõ vì töôùng môø toái cuûa noù khoâng theå naøo dieãn taû ñöôïc, cho neân ñeàu laáy Voâ minh maø goïi teân. Nhöõng phieàn naõo thaâu nhieáp cuûa ñôøi hieän taïi thì coù theå ñang thaáy hieän taïi, nhöõng phieàn naõo aáy sai bieät coù theå noùi ñöôïc coù theå chæ roõ ñaây laø AÙi Thuû-ñaây laø Duïc Thuû vaø ñaây laø Kieán thuû…Vì vaäy moïi phieàn naõo coù trong hieän taïi ñeàu laáy AÙi vaø Thuû maø goïi teân. Hoûi: Lôøi noùi naøy laø lôøi noùi vi dieäu. Vì döïa vaøo nghieäp-phieàn naõo maø coù sinh töû ôû theá gian, chöù khoâng phaûi laø nhôø vaøo trôøi Töï taïi vaø caùt buïi… Nhöng möôøi hai chi höõu nhö Voâ minh ... thì nghóa aáy theá naøo? Ñaùp: Khoâng bieát nhö thaät veà söï vieäc trong ba ñôøi thì goïi laø Voâ minh. Voâ minh chuyeån bieán daáy khôûi daãn ñeán nhaân cuûa ñôøi sau, goàm coù nghieäp phöôùc-nghieäp toäi vaø nghieäp baát ñoäng…, thì goïi laø Haønh. Döïa vaøo Haønh laøm nhaân maø coù phaùt sinh phaàn nhieãm cuûa yù thì goïi laø Thöùc. Vì Thöùc kia toàn taïi cho neân goïi laø Danh saéc. Nôi nöông töïa cuûa Thöùc thanh tònh aáy, goïi laø Luïc nhaäp. Ba söï vieäc cuûa caên-thöùc vaø caûnh giôùi hoøa hôïp, höôùng ñeán phaùp thuoäc phaïm vi cuûa yù thì goïi laø Xuùc. Döïa vaøo Xuùc maø phaùt sinh yeâu thích vaø khoâng yeâu thích, hai yù nieäm caûm thoï traùi ngöôïc nhau, thì goïi laø Thoï. Thaáy ñaém theo Thoï cuøng tích taäp vui thích, goïi laø AÙi. Döïa vaøo AÙi maø mong caàu coù luùc maát-coù luùc ñöôïc, ngaõ döïa vaøo vui vôùi caùc phieàn naõo vaø tuøy thuaän phieàn naõo, thì goïi laø Thuû. Thuû luoân luoân chuyeån bieán maø phaùt khôûi daãn ñeán nghieäp thaân-mieäng-yù laøm nhaân cho ñôøi sau, thì goïi laø Höõu. Döïa vaøo haønh cuûa Höõu daãn ñeán thaân ñôøi sau, thì goïi laø Sinh. Döïa vaøo Sinh maø thaân coù taêng tröôûng-chín muoài vaø bieán hoaïi, thì goïi laø Laõo. Thaân coù ñöôïc tröôùc ñaây bò huûy hoaïi, thì goïi laø Töû. Söï vieäc xa lìa vaø khoâng xa lìa, yeâu thích vaø khoâng yeâu thích, mong caàu cung caáp nuoâi döôõng ñeàu töø phaïm vi cuûa yù maø sinh ra, ñoát chaùy taâm tö cuûa mình thì goïi laø Öu. Döïa vaøo taâm tö oâm aáp buoàn lo noùi ñeán coâng ñöùc yeâu quyù, trong taâm saàu muoän chaát chöùa ñuû loaïi ngoân töø ñau thöông, goïi laø khoùc næ non. Döïa vaøo Saéc-Thöùc-Thaân cuøng töông öng vôùi yù, khoâng coù gì yeâu thích maø phaûi nhaän laáy, thì goïi laø Khoå. Chæ coù yù thöùc vaø thaân

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 8 134

töông öng vôùi phaïm vi cuûa yù, thì goïi laø Saàu. Ñoái vôùi hai loaïi caûnh giôùi yeâu thích vaø khoâng yeâu thích, hoaëc coù mong caàu maø coù-hoaëc khoâng mong caàu maø coù, caàu tieàn cuûa sinh hoaït maø nhaän chòu caùc loaïi khoå ñau, taâm tö böùc naõo thì goïi laø ñieåm cuøng cöïc cuûa cuoäc ñôøi. Hoûi: Voâ minh duyeân haønh. Theá naøo goïi laø haønh? Ñaùp: Döïa vaøo söï dung naïp baïn beø ñoàng haønh, khôûi leân söï quan saùt tuøy thuaän cuøng sinh, laø nghóa cuûa haønh. Hoûi: Cho neân giaûi thích veà danh töø nhaân duyeân. Sao goïi laø nhaân duyeân? Ñaùp: Coù theå thaønh töïu quaû ñoù goïi laø nhaân. Döïa vaøo phaùp naøy maø coù theå laøm saùng toû phaùp kia, nhôø vaøo phaùp naøy maø coù theå sinh ra phaùp kia, ñoù goïi laø duyeân. Hoûi: Vì sao chæ noùi Voâ minh duyeân haønh, maø khoâng noùi laø Voâ minh nhaân Haønh? Ñaùp: Vì thaâu nhieáp taát caû caùc nhaân duyeân. Neáu noùi Voâ minh nhaân Haønh, thì chæ thaâu nhieáp nhaân cuûa nhaân duyeân maø khoâng bao goàm heát nhaân duyeân. Vì vaäy, khoâng noùi Voâ minh nhaân Haønh. Vì boán nhaân duyeân nhö Voâ minh... cuøng coù theå laøm nhaân duyeân, cho Haønh, vì vaäy chæ döïa vaøo teân goïi cuûa nhaân duyeân maø noùi bôûi vì coù theå thaâu nhieáp caû boán nhaân duyeân. Hoûi: Haønh cuõng coù khaû naêng laøm nhaân duyeân cho Voâ minh. Neáu nhö vaäy thì vì sao chæ noùi Voâ minh duyeân Haønh maø khoâng noùi laø Haønh duyeân Voâ minh? Ñaùp: Vì coù hai nghóa quyeát ñònh vaø khoâng quyeát ñònh. Ñieàu naøy coù nghóa gì? Bôûi vì nhaân cuûa Voâ minh nhaát ñònh duyeân vôùi Haønh, maø khoâng phaûi laø haønh nghieäp nhaát ñònh duyeân vôùi Voâ minh. Vì sao bieát ñöôïc nhö vaäy? Vì A-la-haùn tuy coøn coù nghieäp, nhöng maø khoâng coù Voâ minh, cho neân khoâng phaûi laø nghieäp nhaát ñònh laøm duyeân cho Voâ minh. Vì vaäy cho neân khoâng noùi Haønh duyeân Voâ minh. Hôn nöõa, döïa vaøo nhaân duyeân Voâ minh maø coù nghieäp, bôûi vì nghóa naøy maø döïa vaøo nhaân duyeân maø coù nghieäp. Neáu nhö vaäy thì chæ döïa vaøo nhaân duyeân Voâ minh maø coù nghieäp, khoâng cho neân naøo xa lìa Voâ minh maø coù nghieäp, nhöng thaät ra thì xa lìa Voâ minh vaãn coù nghieäp. Vì vaäy noùi laø döïa vaøo Voâ minh duyeân haønh, chöù khoâng noùi laø döïa vaøo Haønh duyeân Voâ minh. Hoûi: Vì nghóa gì maø ñaõ nhaän chòu quaû baùo cuûa nghieäp nhöng duøng teân goïi cuûa Haønh ñeå noùi, chöa nhaän chòu quaû baùo cuûa nghieäp thì goïi laø höõu?

Ñaùp: Chöa nhaän chòu quaû baùo cuûa nghieäp thì chæ coù phaàn höõu vi, vì vaäy noùi laø Höõu, vì cuoái cuøng laø Höõu, vì ñôøi vò lai cuoái cuøng seõ caûm ñöôïc quaû. Theå cuûa nghieäp tuy dieät maø cuoái cuøng laø Höõu, vì nhaát ñònh coù theå mang laïi quaû baùo trong ñôøi vò lai, vì vaäy goïi laø Höõu. Laáy Höõu maø goïi teân, vì ñaõ nhaän chòu quaû baùo cuûa nghieäp. Ñaõ nhaän chòu phaàn höõu vi cho neân noùi laø Haønh. Vì coù theå nhaän chòu quaû baùo cho neân goïi laø Höõu, laáy Höõu laøm teân goïi. Veà nghóa cuûa Höõu. Vì sao goïi laø Höõu? Vì döïa vaøo phaùp naøy coù khaû naêng phaùt sinh cho neân goïi laø Höõu. Ñaây laø nghóa gì? Tuøy thuoäc vaøo nhöõng nghieäp naøo maø cuoái cuøng coù theå sinh ra quaû baùo trong ñôøi vò lai, cho neân laáy Höõu goïi laø teân. Tuøy thuoäc caùc nghieäp naøo khoâng phaûi laø hoaøn toaøn coù trong ñôøi vò lai, nhö nghieäp cuûa Öông-cuø-ly-ma-la... vì chöa töøng

coù, cho neân goïi teân laø Haønh. Vì vaäy trong kinh noùi: Haønh duyeân theo quaû cuûa nghieäp, laáy Thöùc maø goïi teân chöù khoâng laáy Sinh ñeå goïi teân. Vì sao? Vì nghieäp cuûa haønh kia khoâng phaûi laø cuoái cuøng sinh ra chi Höõu. Ñaây laø noùi nghóa gì? Vì quaû baùo cuûa nghieäp maø thaân ñang nhaän chòu trong hieän taïi, thì duyeân cuûa haønh nghieäp kia coù khaû naêng sinh ra chi thöùc, maø khoâng coù khaû naêng sinh ra chi Sinh kia. Laïi bôûi vì thaáy coù naêng löïc vaø khoâng coù naêng löïc. Nghóa naøy theá naøo? Vì sao goïi laø Haønh coù theå hoaøn taát moïi vieäc. Sinh trong ñôøi quaù khöù ñaõ taïo ra caùc nghieäp, nhaän thaáy noù coù naêng löïc, maø coù theå taïo thaønh quaû baùo, cho neân nghieäp ñoù goïi teân laø haønh. Caùc nghieäp ñaõ laøm trong ñôøi naøy chöa nhaän thaáy söùc maïnh cuûa noù, vì chöa thaønh töïu quaû quaû baùo cuûa nghieäp ñoù ôû ñôøi vò lai, cho neân nghieäp ñoù khoâng coù theå goïi laø Haønh, maø laáy Höõu ñeå goïi teân. Hoûi: Vì nghóa gì maø goïi laø baát ñoäng? Ñaùp: Vì phaïm vi khaùc thì khoâng theå mang laïi quaû baùo, cho neân goïi laø baát ñoäng. Vieäc naøy coù nghóa gì? Nhö nghieäp cuûa coõi Duïc ôû trong phaïm vi khaùc coù theå mang laïi quaû baùo. Tuøy nhöõng thieän vaø caên nghieäp ñaïo theá naøo maø sinh trong loaøi ngöôøi, töùc laø thieän nghieäp kia döïa vaøo taâm mong muoán, cho ñeán sinh leân coõi trôøi Tha-hoùa-töï-taïi. Nhö Ñöùc Nhö lai döïa vaøo kinh coâng ñöùc sinh noùi: Laïi tuøy theo nhöõng aùc nghieäp baát thieän nhö theá naøo caàn phaûi sinh vaøo ñòa nguïc. Nhaän chòu quaû baùo töùc laø döïa vaøo nghieäp aáy maø nhaän chòu khoå baùo trong loaøi ngöôøi. Nhö Ñöùc Nhö lai döïa vaøo kinh Dieâm Duï noùi: Nghieäp cuûa Saéc-Voâ Saéc khoâng nhaát ñònh nhö vaäy. Nghóa naøy theá naøo? Nghieäp cuûa phaàn vò Sô thieàn khoâng sinh ñeán Nhò thieàn, nghieäp cuûa phaàn vò Nhò thieàn khoâng sinh vaøo Sô thieàn. Nhö vaäy nhöõng phaàn vò khaùc ñeàu nhö vaäy, neân bieát.

Vì vaäy ñöùc Phaät noùi: Nghieäp cuûa Saéc-Voâ Saéc goïi laø baát ñoäng. Vaû laïi, nhöõng Caùi- Chöôùng voán khoâng coù theå lay ñoäng noåi, cho neân goïi laø baát ñoäng, nhö ngoïn ñeøn ñaët trong caên nhaø kín ñaùo.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.